

Nadja Vidmar Rukavina

LATINSKA PREDIGRA

Še sedaj ne vem dobro, kako se je iz prvotne zamisli o zabavi presenečenja, ki jo je že pripravljeno in z rezerviranim prostorom ter cateringom skvaril profesoričin kovid, rodila ideja o pisnem obujanju spominov. Ampak ker se urednik, s katerim sva bila sošolca že pri osnovnošolski latinščini, ni dal odgnati z nobenim izgovorom v stilu »imam blokado«, »ne spomnim se ničesar« ali »res nimam časa«, in je potrpežljivo prestavljal rok za oddajo, sem se prepustila nalogi in prevetrila možganske zavoje. Priznam, da s strahom, *verba scripta manent*.

Škerjančka, kot smo jo klicali (in kar je vedela), je profesorica, ki nas je učila mrtvega jezika, kot bi bil živ. V razredu ni nikoli stala pred katedrom, usedla se je na kakšno mizo ali hodila med njimi. Polna energije. Nosila je velika očala s črnim okvirjem, velike ekstravagantne uhane, obvezno rdečo šminko in črna oblačila, bojda zato, ker na poseben način odvajajo toploto in ti ni vroče na soncu, nekaj takega. Priznam, da takrat nisem dobro razumela, profesorica je svojo odločitev podkrepila z argumentom, da črno nosijo Beduini v Afriki in še marsikdo v arabskem svetu. Slišalo se je čudno, ampak sem verjela na besedo – šele zdajle vidim, da je verjetno brala študijo »Why Do Bedouins Wear Black Robes in Hot Deserts«, objavljeno v reviji *Nature* leta 1980, in da je imela kar prav.

Zdelo se mi je namreč, da ve, o čem govori, tudi kadar ni govorila o latinščini. Nekoč smo, ne vem več kako, odprli vprašanje plesa. Profesorica je prostodušno povedala, da ne pleše, ker je ples v bistvu predigra. Pošpegala sem po razredu, za fante se je kar videlo, da nimajo pravega pojma, za kaj sploh gre. Ampak nekaj dni kasneje smo izvedeli, da nas čakajo priprave na maturantsko četvorko v plesni šoli Urška. Kradoma sem se spogledala z dobro prijateljico, s katero sva sedeli skupaj, kasneje je šla študirat medicino in je o človeškem telesu vedela že nekaj več – morali bi videti, kako so se ji zasvetile oči.

Za znanjem si moral v tistih časih pobrskati po knjigah, stvari smo se naučili in si jih zapomnili. Toda učenje latinščine je bilo več kot le predigra za kasnejši študij, bilo je popotnica, tisto besedišče mi je ostalo, tudi občutek lahkotnega učenja drugih romanskih jezikov in latinskih rekov. Za pravnico so prav ti reki čisto praktično znanje, pridobljeno za vse življenje. Kolegi radi poudarijo, v čem je njihov smisel, zgoščene misli, ki so jih formulirali rimski pravni pisci, ti preprosto najboljše pojasnijo določene pravne institute. Včasih opažam, da se

kje vsiljujejo angleška poimenovanja, vendar brez izkušnje tisočletij ne zvenijo enako prepričljivo.

Spominjam se tudi, da smo na profesoričino pobudo v popoldanskih urah priredili pravo rimsko večerjo, s prijateljicami smo izbrale recepte rimskih jedi, ki niso bile preveč zapletene za pripravo, vsaj na prvi pogled ne. Bil je to izziv posebne vrste, Rimljani so uporabljali vrsto močnih začimb, oljčno olje, datlje, orehe, pinjole, fige, skoraj povsod je bil med. V spominu je ostala le z močnimi vonji prepojena mamina kuhinja, jedi pa skorajda niso bile užitne. Bil je poseben občutek, vrnitev v čas Emone.

Ko opaziš, da se vse spreminja, da nehote uporabiš zvezo »v naših časih«, ti postane jasno, da so edina stalnica spremembe. Kar doživiš v obdobju odraščanja, ti pusti svoj pečat, ljudje, ki jih srečaš na poti, te oblikujejo. Za dobre učitelje to velja toliko bolj, vse bolj se zavedaš, koliko jim pravzaprav dolguješ. Ta dolg je nekaj lepega, nekaj, kar ostane in kar te vedno spremlja. Kako so že rekli rimski *iurisconsulti*, pravni veščaki, ki ti dajo s svojo jedrnatostjo misliti še po vseh teh stoletjih? *Debita sequuntur personam debitoris.*

Nadja Vidmar Rukavina je pravnica in svetovalka v pravni pisarni Nove Ljubljanske banke.